אֶלָּא אם השטח שתחת האילן אינו יותר מִבֵּית **סָאתַיִם**, אבל אם השטח גדול יותר משיעור זה אין מטלטלים תחת האילן אלא ארבע אמות ולא יותר, כדין מקום שאינו מוקף מחיצות. ובשלמא אם אין הנוף ארוג בהוצא ודפנא אם כן לא נעשתה המחיצה בידי אדם לשם דירה, וכל מקום שאינו מוקף לדירה אין מטלטלים בו אם הוא יותר מבית סאתים, אבל כיון שארג את נוף האילן בידים ודאי לצורך לדור תחתיה עשה כן, וכיון שהוא מוקף לדירה מדוע אסור לטלטל בו ככל שהוא גדול. מתרצת הגמרא: הטעם שאין מטלטלים תחתיו כשהוא יותר מבית סאתים אינו משום שאינו מוקף לדירה, אלא מִשּׁוּם דְּחָזֵי מקום זה שהוקף על ידי האילן בכלל דִּירָה שֶׁתַּשְׁמִישֶׁיהָ לָאֲוִיר – שנעשתה רק כדי שידור בה שומר השדות וישמור את השדות שסביבותיה, ואינה דירה גמורה הנבנית לצורך תשמישיה שבתוכה, וְכָל דִּירָה שֶׁתַּשְׁמִישֶׁיהָ לָאֲוִיר שסביבותיה אֵין מְטַלְטְלִין בּוֹ – בתוכו אֶלָּא אם גודלו הוא עד סָאתַיִם, אבל אם ההיקף הוא יותר גדול משיעור זה גזרו בו חכמים שלא יטלטלו בו יותר מארבע אמות.

הָא שְׁמַע, אדם שׁשָׁבַת – שהה בערב שבת בין השמשות בְּתֵל – צוק או ערימת אדמה שֶׁהוּא גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה טפחים, ודינו כרשות היחיד, וְשטחו הוּא לא פחות מֵאַרְבַּע אַמּוֹת [שבפחות מזה אינו נחשב רשות היחיד], ולא יותר מֵעֵד בֵּית סָאתַיִם, וְכֵן אם שבת בְּגֶנַּע – גומא בקרקע שלא נעשית על ידי אדם אלא נוצרה מבריאת העולם, שֶׁהוּא עָמוֹק עֲשָׂרָה טפחים, ונמצא שיש בתוכו מחיצות גבוהות עשרה טפחים, וְשטחו הוּא מֵאַרְבַּע אַמּוֹת עַד בֵּית סָאתַיִם, וְכֵן אם שבת בתוך קָמָה [־תבואה] קְצוּרָה וְשִׁבּוֹלוֹת שעדיין לא נקצרו מַקִּיפוֹת אוֹתָהּ, וגובהן עשרה טפחים, הרי הוא מְהַלֵּךְ אֶת כּוּלָּהּ אפילו היא גדולה הרבה, ונחשבת לו רק כארבע אמות, וְמהלך גם חוּצָהּ לָהּ אַלְפַּיִם אַמָּה לכל רוח. הרי שהשיבולים נחשבים למחיצה אַף עַל גַּב דְּקָאָזֵיל וְאָתֵי – שהם נעים ונדים ברוח מצויה, ושלא כדברי רב אחא בר יעקב שמחיצה שאינה עומדת ברוח מצויה אינה נחשבת מחיצה. מתרצת הגמרא: הָתָם נָמֵי מדובר דְּעָבִיד לֵיהּ בְּהוּצָא וַדַּפְנָא – ארג את השיבולים בלולבי דקל ובענפי הדפנה ועל ידי אריגה זו הם עומדים ברוח מצויה.

משנה

שְׁלוּחֵי מִצְוָה ההולכים בדרך לדבר מצוה כגון ללמוד תורה או להקביל פני רבם או לפדות שבויים, פְּטוּרִין מִן הַסּוּכָּה אפילו בשעת חנייתם ואינם צריכים לחזר אחר סוכה. מפני שהם עוסקים במצוה, והעוסק במצוה אחת פטור מלעשות מצוות אחרות. חוֹלִין וּמְשַׁמְּשֵׁיהֶן של החולים, פְּטוּרִין מִן הַסּוּכָּה, החולים פטורים משום שהם מצטערים בישיבת הסוכה, ומשמשיהם פטורים משום שצריכים לשמש אותם והרי הם עוסקים במצוה וכל העוסק במצוה פטור מן המצוה. וכן כל אדם אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין עֲרַאי – אכילה עראית שאינה קבע חוּץ לַסּוּכָּה. ובמשנה להלן (כו:) יתבאר מה נקרא אכילת עראי.

גמרא

מָנָא הֲנֵי מִילֵּי – מהיכן נלמד דין זה שהעוסק במצוה פטור מלקיים מצוה אחרת, דְּתָנוּ רַבָּנָן – מהפסוק (דברים ו ז) 'וּבְשָׁכְבְּךָ בְּבֵיתֶךָ' שנאמר לגבי מצות קריאת שמע, נלמד שֶׁפָּרַט לְעוֹסֵק בְּמִצְוָה בפועל או שהוא מהלך לדבר מצוה פטור מקריאת שמע, משום שהוא עסוק במצוה אחרת, ועוד דרשו 'וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ', פָּרַט לְחָתָן שגם הוא פטור מקריאת שמע אף על פי שאינו עוסק בפועל בעשיית המצוה, מפני שהוא טרוד במחשבת המצוה. מִכָּאן אָמְרוּ חכמים שֶׁהַכּוֹנֵס – נושא אֶת הַבְּתוּלָה פָּטוּר מקריאת שמע, וְהכונס אֶת הָאַלְמָנָה חַיָּיב משום שאינו טרוד. וכיון שלמדנו שמי שטרוד במצוה פטור ממצות קריאת שמע, הוא הדין שפטור משאר המצוות האמורות בתורה.

מַאי מַשְׁמַע – כיצד דורשים מ'בשבתך בביתך ובלכתך בדרך' למעט מי שעוסק במצוה מחיוב קריאת שמע. **אָמַר** רַב הוּנָא, כיון שאמרה התורה שצריך לקרוא קריאת שמע 'בלכתך בדרך' משמע שדווקא במצב שהוא בְּדֶרֶךְ חייבתו תורה לקרוא שמע, ויש ללמוד מַה דֶּרֶךְ רְשׁוּת – שאינו חייב ללכת בה ועושה כן מרצונו לצורך מסחרו, וחייבתו תורה להפסיק את עסקיו ולקרוא קריאת שמע, אַף כָּל עוסק בדבר של רְשׁוּת חייב להפסיק ולקרוא קריאת שמע, ובא הכתוב לְאַפּוֹקֵי הָאי – להוציא מן הכלל את העוסק במצוה ולפוטרו, משום דִּבְמִצְוָה עָסוּק ולא בדבר של רשות.

מקשה הגמרא: כיצד ניתן לקבוע שדווקא ההולך בדרך של רשות הוא בכלל 'ובלכתך בדרך', מִי לֹא עָסְקִינַן – וכי אין הכתוב מדבר גם דְּקָאָזֵיל – כשהוא הולך לִדְבַר מִצְוָה, שאז הוא עסוק במצוה, וְאפילו הכי קָא אָמַר רַחֲמָנָא לִיקְרֵי – שהוא חייב להפסיק את הילוכו ולקרוא קריאת שמע, ואם כן מוכח מן הכתוב להיפך, שגם העוסק במצוה אינו נפטר ממצוה אחרת. מתרצת הגמרא: **אִם כֵּן** שהפסוק מדבר בכל ההולכים בדרך ואפילו בהולך לדבר מצוה, לֵימָא קְרָא 'בְּשָׁכְבְּתְךָ בבית וּבְלֶכְתְּךָ בדרך', **מַאי** 'בְּשָׁכְבְּתְךָ' 'וּבְלֶכְתְּךָ' שהוסיפה התורה 'כ"ף', כדי שנדרוש בְּלֶכְתְּךָ דִּידְךָ – בהליכה של רשות שהיא לדעתך ולצורכך, הוּא דְּמִיחַיְּיבַתּ להפסיק ולקרוא קריאת שמע, הָא אם הנך טרוד בְּלֶכְתְּךָ דִּלצורך מִצְוָה, פְּטִירַתּ בזמן ההליכה מקיום מצות קריאת שמע.

מקשה הגמרא: **אִי** הָכִי שכל עוסק במצוה פטור ממצוות אחרות, אֲפִילּוּ כּוֹנֵס אֶת הָאַלְמָנָה נָמֵי יהיה פטור מקריאת שמע, שהרי הוא עוסק במצות נישואין, ולמה חילקו חכמים ואמרו שהכונס את הבתולה פטור מקריאת שמע והכונס את האלמנה חייב. מתרצת הגמרא: כּוֹנֵס אֶת הַבְּתוּלָה טָרִיד לבו במחשבת בעילת מצוה, וכיון שהוא טרוד פטור מקריאת שמע, אבל כּוֹנֵס אַלְמָנָה לֹא טָרִיד, ולכן אינו פטור מקיום מצוות אחרות, שהרי יכול לקיים את שתיהן.

הגמרא הבינה שפטורו של הכונס את הבתולה אינו מדין עוסק במצוה, אלא משום שבטרדתו אינו יכול לכוין דעתו כראוי, ולכן מקשה, וְכָל הֵיכָא דְּטָרִיד הָכִי נָמֵי דְּפָטוּר, אֶלָּא מַעֲתָּה מָטְעָה סְפִינָתוֹ של אדם בַּיָּם, דְּטָרִיד – שהוא טרוד בצערו על ממונו שאבד, הָכִי נָמֵי דְּפָטוּר מקריאת שמע, וְכִי תֵּימָא הָכִי נָמֵי – שמא תאמר שבאמת אף הוא פטור, וְהָאָמַר רַבִּי אַבָּא בַּר זַבְדָּא אָמַר רַב, אֲבָל – מי שמת לו אחד משבעה קרוביו, חַיָּיב בְּכָל הַמִּצְוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה וקריאת שמע בכללן, חוּץ מִן הַתְּפִילִּין שפטור מלהניחן ביום ראשון לאבילותו [ואף אסור לו להניחם], שֶׁהֲרֵי נֶאֱמַר בָּהֶן לשון פְּאֵר, ואבל אינו בר פאר, ואם מתפאר מראה כאילו אינו אבל, הרי שאין טירדת הצער פוטרת מקריאת שמע ומשאר המצוות. ואם כן אף מי שטבעה ספינתו בים חייב בקריאת שמע, וקשה מדוע הכונס את הבתולה פטור ממצוה זו. מתרצת הגמרא: הָכָא – חתן שנושא בתולה טָרִיד טִירְדָּא דְּמִצְוָה, ולימד הכתוב שאינו מחויב להסיר את דעתו ממחשבת המצוה שעסוק בה כדי לקיים מצוה אחרת, אלא ימשיך לעסוק במצותו הראשונה ויתן לבו להיות בקי בה, אבל הָתָם – באבל ובמי שטבעה ספינתו בים, טָרִיד טִירְדָּא דִּרְשׁוּת ויש לו להסיר הטירדא מלבו ולכוין בקריאת שמע.

מקשה הגמרא: וְכִי דין זה שֶׁהָעוֹסֵק בְּמִצְוָה פָּטוּר מִן הַמִּצְוָה מָהָכָא נַפְקָא – מהפסוק 'בשבתך בביתך ובלכתך בדרך' הוא נדרש, הרי מָהָתָם נַפְקָא – מפסוק אחר הוא נדרש, דְּתַנְיָא, שנאמר (במדבר ט ו) 'וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשֹׂת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא' וגו', ומפרש התנא אוֹתָם אֲנָשִׁים מִי הָיוּ, נוֹשְׂאֵי אֲרוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף שהעלו בני ישראל עמם ממצרים הָיוּ, ומחמת שהיו טמאים בזמן הקרבת פסח ראשון לא היו יכולים להקריבו, ובאו לשאול את משה מה לעשות, דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי.

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אותם אנשים שבאו לשאול, מִישָׁאֵל וְאֶלְצָפָן חָיוּ, שֶׁחָיוּ עוֹסְקִין על פי ציווי של משה רבינו בְּנָךְ וַאֲבִיהוּא להוציאם מבית המקדש, אחר שמתו בתוכו כאשר הקריבו אש זרה שלא צוה ה' אותם. רַבִּי יִצְחָק אוֹמֵר אי אפשר לומר כרבי יוסי הגלילי וכרבי עקיבא, משום שאם נוֹשְׂאֵי אֲרוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף חָיוּ אותם האנשים כדעת רבי יוסי הגלילי, הרי כְּבָר חָיוּ יְכוֹלִין לִיטָּהֵר לפני זמן רב, שכבר חנו ישראל עשרה חדשים והניחו את הארון ולא נשאוהו עמם. ואף אִם מִישָׁאֵל וְאֶלְצָפָן חָיוּ שהיו עוסקין בנדב ואביהוא כדעת רבי עקיבא, יְכוֹלִין חָיוּ לִיטָּהֵר, שהרי נדב ואביהוא מתו בא' ניסן שבו הוקם המשכן, ואילו זמן הקרבת הפסח הוא בי"ד ניסן. אֶלָּא אותם האנשים עוֹסְקִין בְּמֵת מִצְוָה – אחד מן הקרובים שמצוה להתעסק בקבורתם חָיוּ, שֶׁחָל היום הַשְּׁבִיעִי לטהרה שֶׁלָּהֶן לִהְיוֹת בָּעֶרֶב פֶּסַח. ואף על פי שבליל פסח כבר יהיו מותרים לאכול קדשים, מכל מקום כיון שבזמן ההקרבה שהוא ערב פסח הם טמאים, אין שוחטים וזורקים עליהם. ומנין שהכתוב מדבר בכגון זה, שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר ט ו) 'וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשֹׂת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא', ומשמע שדווקא בַּיּוֹם הַהוּא – בי"ד בניסן אֵין יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת – להקריב קרבן פסח, הָא לְמָחָר – אם היה זמן הקרבת פסח למחר והיינו ט"ו ניסן, היו יְכוֹלִין לַעֲשׂוֹת קרבן פסח שכבר נטהרו, הרי שי"ד ניסן היה היום השביעי לטהרתן. ומכאן מוכח שהעוסק במצוה פטור מן המצוה, ואין צריך לדחות מצוה קלה שהוא עוסק בה מפני מצוה חמורה שתבוא לידו, שאם לא כן איך הותר להם לעסוק בקבורת מתיהם, הרי על ידי זה לא יוכלו לקיים את מצות קרבן הפסח החמורה יותר. ואם כן קשה מדוע צריך את הפסוק 'בשבתך בביתך ובלכתך בדרך' ללמד שהעוסק במצוה פטור מן המצוה.

מתרצת הגמרא: צְרִיכָא – שתי הדרשות האלו [שבקריאת שמע ושבקרבן פסח] נצרכות הם ללמד שעוסק במצוה פטור מן המצוה, ואין אחת מהן מיותרת, דְּאִי אִשְׁמְעִינַן חָתָם – לענין קרבן פסח, שמותר להטמא אף על פי שעל ידי זה לא יעשה קרבן פסח, היה אפשר לומר שדווקא שם מותר להטמא, מִשּׁוּם דְּכאשר נטמא עדיין לֹא מָטָא [־הגיע] זְמַן חִיּוּבָא דְּפִסְחָא, ולכן אין צריך לחשוש ממה שעל ידי זה לא יוכל להקריב ולאכול קרבן פסח, אֲבָל הָכָא – לענין חתן במצות קריאת שמע, דְּמָטָא זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע, אֵימָא לֹא יהיה פטור מן המצוה, ויקרא קריאת שמע אף שהוא עסוק במצות נישואין, לכך צְרִיכָא את הדרשה מקריאת שמע ואין ללמוד מקרבן פסח. וְאִי אַשְׁמְעִינַן הָכָא – לענין קריאת שמע, שאם עוסק במצוה אחרת פטור מלקרוא, לא היינו למדים לקרבן פסח, מִשּׁוּם דְּבביטול קריאת שמע לֵיכָּא כָּרֵת, אֲבָל הָתָם – לענין קרבן פסח, דְּאִיכָּא כָּרֵת למי שמבטל ואינו עושה קרבן פסח, אֵימָא לֹא יטמא למת שבעה ימים קודם החג כדי שיוכל לעשות את הפסח, לכן צְרִיכָא אף את הפסוק שנאמר לענין פסח, שאף על פי שיש בו כרת, העוסק במצוה פטור מן המצוה.

גּוּפָא, אָמַר רַבִּי אַבָּא בַּר זַבְדָּא אָמַר רַב, אֲבָל חַיָּיב בְּכָל מִצְוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה, ואפילו ביום הראשון לאבילות שאז צערו רב, חוץ מִמצות תְּפִילִּין, שֶׁהֲרֵי נֶאֱמַר בָּהֶן 'פְּאֵר', ואבל אינו בר פאר, ואם מתפאר מראה עצמו שאינו אבל. וראיה לדבר, מִדְּאָמַר לֵיהּ רַחֲמָנָא לְיְחֶזְקֵאל הנביא בשעה שהודיעו שאשתו תמות, שלא ינהג במנהגי אבלים אלא 'אֵבֶל לֹא תַעֲשֶׂה פְּאֵרְךָ חֲבוֹשׁ עָלֶיךָ' וְגוֹ' (יחזקאל כד יז) – הנח תפילין [וכן שילבש מנעלים ולא יעשה סעודת הבראה], כדי שיהיה לאות לבני ישראל שאם לא יחזרו בתשובה, יחרב בית המקדש וימותו רבים ולא יוכלו להתאבל עליהם. ומוכיחה הגמרא ממעשה זה שאמר ה' ליחזקאל, אֵתְּ דווקא הוּא דְּמֵיחֲיֵבַת להניח תפילין, ולא תנהוג כשאר אבלים, אֲבָל כּוּלֵּי עָלְמָא – כל העולם כשהם אבלים, פְּטוּרִין – פטורים הם ממצות תפילין, ואף אסורים להניחם. וְהָנֵי מִילֵּי שאבל פטור, רק בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן לאבילותו, שאז הוא עיקר האבילות, דְּכְתִיב בנבואת הפורענות (עמוס ח י) 'וְשַׂמְתִּיהָ כְּאֵבֶל יָחִיד וְאַחֲרִיתָהּ כְּיוֹם מָר' – ביום המות שהוא מר, הרי שעיקר האבילות והמרירות היא ביום הראשון.

וְאָמַר רַבִּי אַבָּא בַּר זַבְדָּא אָמַר רַב, אֲבֵל חַיָּיב בְּמצות סוּכָּה. מקשה הגמרא: פְּשִׁיטָא וכי מה שונה מצות סוכה משאר מצוות שנתבאר לעיל שאבל חייב בהם. מתרצת הגמרא: מַהוּ דְּתֵימָא, הוֹאִיל וְאָמַר רַבִּי אַבָּא בַּר זַבְדָּא אָמַר רַב, הַמְצַטְעֵר לשהות בסוכה פָּטוּר מִן הַסּוּכָּה, הָאי – האבל נַמִּי מְצַטְעֵר הוּא, ויהיה פטור מן הסוכה מדין מצטער, קָמַשְׁמַע לָן שאין לפטור אבל מדין מצטער, משום דְּהָנֵי מִילֵּי שמצטער פטור, כשהצער הוא צַעֲרָא דְּמֵמֵילָא – שנגרם לו מחמת הסוכה, כגון צער של חום או צינה או סירחון של הסכך, אֲבָל הָכָא – באבל, מה שהוא מצטער אֵיהוּ הוּא דְּקָא מְצַטַּעֲרָא נַפְשֵׁיהּ – הצער הוא מחמת עצמו שמת לו מת ולא מחמת הסוכה, ולכך אֵיבָּעֵי לֵיהּ לְיַתּוּבֵי דַּעְתֵּיהּ – צריך ליישב דעתו ולהפיג צערו כדי שיוכל לקיים מצות סוכה.

וְאָמַר רַבִּי אַבָּא בַּר זַבְדָּא אָמַר רַב, חָתָן וְהַשּׁוֹשְׁבִינִין וְכָל בְּנֵי חַתָנָה – הבאים להשתתף ולשמוח עם החתן והכלה, פְּטוּרִין מִן הַסּוּכָּה בְּכָל הַשִּׁבְעָה ימים של המשתה כשהם עסוקין בשמחת החתן והכלה. מַאי טַעֲמָא נפטרים הם מן הסוכה, מִשּׁוּם דְּכָעוּ לְמֵיחֲדֵי – החתן והכלה והשושבינין והקרואים צריכים לשמוח, ואינם יכולים לשמוח בסוכה. מקשה הגמרא: מדוע אינם יכולים לשמוח בסוכה, וְלֵיכְלוּ בַּסּוּכָּה וְלֵיחֲדוּ בַּסּוּכָּה – יעשו את סעודת הנישואין בסוכה ואף ישמחו בה. מתרצת הגמרא: אֵין שִׂמְחָה אֶלָּא בְּמקום הַחוּפָּה, ולכך אינם יכולים לשמוח בסוכה אלא במקום החופה. מקשה הגמרא: וְלֵיכְלוּ בַּסּוּכָּה – יאכלו בסוכה, וְלֵיחֲדוּ בַּחוּפָּה אחר הסעודה. מתרצת הגמרא: אֵין שִׂמְחָה אֶלָּא בְּמָקוֹם סְעוּדָה, ולכן צריך לעשות את הסעודה במקום החופה ולא בסוכה. מקשה הגמרא: וְלֵיעָבְדוּ את החוּפָּה בַּסּוּכָּה – יעשו את החופה בתוך הסוכה ויאכלו שם סעודתם וישמחו, ונמצא ששמחים במקום חופה ובמקום סעודה. מתרצת הגמרא: אי אפשר לעשות את החופה בסוכה, ובטעם הדבר נחלקו אמוראים, אֲבַיֵּי אָמַר, מִשּׁוּם ייחוד – שהיה הדרך לעשות את הסוכות בגגות, ואין רבים נכנסים ויוצאים שם כל הזמן, וחששו חכמים שמא יצא החתן מן הסוכה כדי לעשות צרכיו, ויתייחד אחר באותו זמן עם הכלה. וְרָבָא אָמַר, הטעם שאין עושים חופה בסוכה הוא מִשּׁוּם צַעַר חָתָן – שסוכה דרכה להיות בת שלוש דפנות וצדה הרביעי פרוץ, והחתן והכלה נראים לרבים, והחתן מצטער שהוא מתבייש לשמוח שם עם הכלה.

מבררת הגמרא: מַאי בֵּינַיְיהוּ – מה החילוק בין הטעם שאמר אביי לטעם שאמר רבא. ומבארת: אִיכָּא בֵּינַיְיהוּ, אופן דְּשָׁכִיחֵי אִינָשֵׁי דְּנָפְקֵי וְעָיְילֵי לְהָתָם – מצויים אנשים שהם נכנסים ויוצאים אל הסוכה, לְמַאן דְּאָמַר [־אביי] שהטעם הוא מִשּׁוּם ייחוד, לֵיכָּא – באופן זה אין חשש יחוד כיון שרבים מצויים שם, ולכן יעשו את החופה בסוכה ויאכלו בה. ולְמַאן דְּאָמַר [־רבא] שהטעם הוא מִשּׁוּם צַעַר חָתָן, אִיכָּא – ודאי יש צער זה כששכיח שנכנסים שם, שמשום כן החתן מתבייש לשמוח עם כלתו. אָמַר רַבִּי זֵירָא, אֲנָא כשנשאתי אשה אֲכָלֵי – אכלתי בַּסּוּכָּה וַחֲדֵי – שמחתי בַּחוּפָּה [ולא פטרתי עצמי ממצות סוכה כדעת רב], וְכָל שֶׁכֵּן דַּחֲדֵי לִיכָּאֵי דְּקָא עָבְדִינָא תַּרְתֵּי – דווקא מחמת ישיבתי בסוכה שמחתי יותר, שקיימתי שתי מצוות, מצות נישואין ומצות סוכה.

תָּנוּ רַבָּנָן, חָתָן וְהַשּׁוֹשְׁבִינִין וְכָל בְּנֵי חוּפָּה פְּטוּרִין מִן הַתְּפִלָּה, מפני שתפילה צריכה כוונה, והם טרודים בשמחת חתן ואינם יכולים לכוין לבם, וּמִן הַתְּפִילִּין, משום שצריכים כובד ראש שלא יסיח דעתו מהן, ובנישואין שכיח שכרות וקלות ראש, וְחַיָּיבִין בְּקְרִיאַת שְׁמַע, שחובת הכוונה בה היא רק בפסוק ראשון, ובדבר מועט כזה יכולים הם ליישב דעתם ולכוין.